

# BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.**  
 Flókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-  
 özsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésé-  
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:  
 Rosenberg A. cégnél.  
**Politikai lap.**

Lapvezér:  
**LATINOVITS PÁL.**  
 Felelős szerkesztő:  
**PETŐ LAJOS.**

**Előfizetési árak:**  
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K  
 Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földmivéseknek és szer-  
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor.  
 negyedévre 2 kor.  
**Megjelenik minden pénteken.**

## Csonka parlament.

### Házaszályrevízió.

Hát nem mindig csonka volt? Hát mikor volt nem az? Nézzük csak az országgyűlés Naplóját. Ma 80, tegnap 70, tegnapelőtt 30 képviselő. Hát ezek nem csonkák voltak? — Hát mikor Apponyi 27 képviselővel megszavaztatta az egyes, gazdag alapból keletkezett iskoláknak állami segélyét: nem volt csonka parlament? Hát akkor a parlament egészére elég volt 27 képviselő? Ugyan ne komédiázzanak az urak. Hiszen hányszor indítványoztak maguk népszámlálást? s megnyugodtak, ha együtt voltak százan; most meg nem elégsznek három százzal, s azt kurjongatják, hogy csonka a parlament, mivel ők százhuszan kizárták magukat; s így szerintük nem a többség képezi a parlamentet, hanem a kisebbség. Bizony komédia volna ez, ha nem az ország fizetné hozzá belépti díjat.

Igaz, hogy jó az ellenzék: ha van; de csak, ha jó, ha egyenes uton jár; mely nem a hatalom elnyeréséért küzd, hanem a haza javáért; amely ellenőrzi a kormány netaláni tévedéseit, buzdítja, támogatja hasznos törekvéseit. Mert ostoba és bűnös dolog vétót mondani csupán azért, mert ellenzéki valaki, és csupán azért, mivel a kormány terjeszt elő valamit. Pedig aligha így nem áll a dolog most?! Az ország sorsa? . . . a haza érdeke?! Hol van ez? . . . e helyett személyes gyűlölet, kérlelhetlen bosszu, legyalázás, köpködés! . . . Teremtő Isten! . . . hova lett a nyolczvanas évek honszerető ellenzéke?! magasan szárnyaló ellenzéke?! Hova? . . . Ott gyülekezik a Néppárt helyiségében! Szomorú anomália! A liberalismust képviselő ellenzék olyan párttal, mely nyíltan kijelentette, hogy ellensége minden szabadelvűségnek, — veszedelmes eltévelyedés ez!

A csonka parlament emlegetése éppen kapóra jött a Házaszályrevíziónál. Igen, nem csupán az ellenzék kalózkodása, vagy az elnök hatalmi köre határa felől kell törvényt hozni, hanem arról is, hogy a képviselők teljesítik-e kötelességüket? érdeklődnek-e a gyűlések iránt? Megjelennek-e rendszeren? Mert képtelenség tovább is fenyték nélkül hagyni azt a lelkiismeretlenséget, hogy 420 tagu testületből 30—50—150 szállingózzon oda; csupán az évnegyed végén jelenjen meg pontosan a sallarum felvételére. Az a 21 tagu bizottság, ha szigorubbát nem proponál is, de azt proponálja, hogy kellelőleg nem igazolt mulasztás után nem jár napidíj; sőt a melyik képviselő huzamos mulasztásokat követ el, mint hasznavehetetlen, lelkiismeretlen, vesztse el mandátumát. A ki hanyag, lelkiismeretlen, nem érdemes arra a magasztos hivatásra, a kerület bizalmára; a kinek meg olyan sok az elfoglaltsága, hogy nem ér rá magasztos hivatásának megfelelni: az ne legyen képviselő.

Hetesy Viktor.

## Katonaság a szerb községekben.

Saját tudósítónktól.

Budapest, 1912. dec. 3.

Bácsme gyében mesterséges módon szitják az ellentéteket a szerbek és magyarok közt. A békét és egyetértést, mely a magyarság és a nemzetiségek közt mindanyunk öröme és vármegyénk nagy hasznára évtizedek óta fennáll, veszély fenyegeti. Némelyek különös kedvtelést lelnek abban, hogy az intéző köröknél hazafiatlan cselekedetekkel vádolják a szerbséget s különösen ama részét, mely mindenkor hiven és becsületesen kitartott a 67-es politika mellett és e politikai tábor részére küldte képviselőit a parlamentbe.

A kormány egyes tagjait félrevezették, s ez okozta azt az intézkedést, hogy egyes bácsme gyei szerb községeket katonasággal rakták tele. Így legutóbb Szenttamásra 1 század huszárságot és megerősített csendőrséget rendeltek. A Dungserszkyek patriájában ez természetesen nagy megütközést keltett. De a bácsme gyei képviselők körében is visszatetszést szült. Ez arra indította képviselőinket, hogy a vezetőköröknél intervenialjanak.

Kedden délelőtt Latinovits Pál, Dungserszky Bogdán és Evetovits János orsz. képviselők — a miniszterelnök el lévén foglalva — fölkeresték Tisza Istvánt, akit a küldöttség nevében Latinovits Pál orsz. képviselő arra kért, hasson oda illetékes helyen, hogy a Szenttamásra rendelt katonaság visszahívassék, mert arra semmi szükség sincs. A szerbek — úgy mondta — hü fia a hazának, aiktól ennek az országnak a sorsát nem kell féltetni. Utalt arra, hogy amidőn az ő főispánsága idejében a Schveidel-szobrot leleplezték, mely ünnepies alkalommal Justh Gyula, Kossuth Ferenc, Rákossy Jenő stb. Zomborban érkeztek, a szerbek a hazafias ünnepség emelésére föllobogozták házaikat, kivilágították ablakait és fogataikat a rendelkezésére bocsátották. De minden más alkalommal is bizonyították, hogy együtt éreznek a magyarsággal. A haza ilyen fiaival szemben nincs szükség óvintézkedésekre.

Gróf Tisza István mindenben igazat adott Latinovits Pálnak s megígérte, hogy a kérelem teljesítése iránt közbe fog járni. Majd Dungserszky Bogdán adta elő a szerbek ellen egyesek részéről elkövetett sérelmeket.

Bizunk abban, hogy céltudatos intézkedésekkel élet veszik az izgalmak tovatervedésének.

### Kiküszü bölt mérég.

Minden országnak, népnek megvan a maga specialis mérge. Angliában a kénsav, Franciaországban a széndioxid, Németországban, különösen Berlinben a sóskasav dominál, míg nálunk — leginkább a szerelmes szobaleányok — a gyufához nyulnak.

A hazai esetekre vonatkozólag újabb kimutatást fellelnem sehol sem sikerült. A statisztikai hivatal egy kalap alá vonja a mérgezéseket,

elég helytelenül, mivel az által elvonja a figyelmet egyes nagyon is használt mérgekről.

Annyit azonban tudok, a magyarországi kórházakban az 1901—5 évek folyamán közel 700 phozformérgezés fordult elő, melynek 20%-a halálos kimenetelű volt.

Ha tekintetben veszük, hogy a mérgezettek legtöbbjét magánorvos kezeli, vagy anélkül pusztul el, joggal mondhatom hogy Magyarországnak a fosfor specialis mérge volt. De még ennél is elszomorítóbb az a pusztítás, melyet a fosfor a gyufagyárakban dolgozó páriák közt vitt végbe. Ugyszólván roncsátette azokat.

Senki sem gondolt e nagy veszedelemre. De mégis! Akadt egy az orsz. képviselők között, aki a munkások iránti szeretetétől áthatva, alapos tanulmány tárgyává tette a kérdést. Az ő szorgoskodása és befolyása okozta, hogy Magyarországon sárga fosforos gyufát gyártani tilos. Ez az intézkedés mely Hegedüs Kálmán nevét tette örökéletűvé, egyszerre zerusroja leszoritani a phosphormérgezések számát.

Mivel a fosfor mint mérég ekként hamarosan a múlté lesz, a hatásáról elmondok egyet-mást.

Azt talán említenem is fölösleges, hogy a phosphornak három modifikációját ismerjük: az alakatlan, a vörös és a sárga phosphort. A két előbbi egészen ártalmatlan. Annál kevésbé az utóbbi, mely igen erős protoplasma mérge. Hatása főleg abban van, hogy a sejtek működését gátolja. Mivel pedig a szervezett a sejtek halmaza, természetes, hogy a hatás a test egészére vonatkozik.

Azt is észlelték phosphor mérgezésnél, hogy a vér olvadó képességét elveszti; az erythrocyták (vörös vérszettek) számának csökkenését, azonban legalább emberknél nem. Az idegrendszerre való hatása erősen megnyilvánul.

Mérgezés esetén gyakori az icterus, mely a máj, illetve az epehólyag és a kivetető csatornák hurutja mellett szól. A hányás eleinte gyakori, a mérgezett aluszékonnyá válik, legtöbbje delirál s 6—7 nap mulva beáll a halál.

Bálint Lajos.

## Őrszállás hálája képviselője iránt.

Saját tudósítónktól.

Orszáallás, 1912. dec. 2.

A regőcei kerület illusztris orsz. képviselőjének választói érdekében való fáradhatatlan és nagyszerű tevékenységét legékebben jellemzik az egyes községek iránta érzett hálájának megkapó formában való megnyilatkozása.

Most ujabban Őrszállás község képviselő testülete, Neszmirák Mátyás jegyző indítványára, egyhangulag nagy lelkesedéssel meleg köszönetet szavazott a népszerű honatyának. Erről a határozatáról eme jegyzőkönyvi kivonatban értesítette:

Méltóságos Urunk!

A mai napon tartott községi képviselő-testületi közgyűlés alkalmával községi jegyzőnk utján értesültünk arról, hogy Méltóságod az előjáróság kérelme folytán kegyes volt községünknek többrendbeli ügyében, úgy mint

1) a községi főutcának a vármegyei utépítési alap terhére jövő évben való kiépítésénél,

2) az évek óta halogatást szenvedett kataszteri térképnek a község számára való beszerzésénél,

3) *hetivásárunknak állatfelhajtással* való megtartása iránt a kereskedelmi miniszteriumnál a hozzájárulást kieszközölve — *sikeresen közbenjárni.*

Amidőn mi alulírott községi képviselők és községi elöljárók Méltóságodnak ezen jóindulatu kegyes közbenjárásáért úgy a magunk, mint községünk közönségének nevében is mély halánkat és őszinte köszönetünket, valamint igaz tiszteletünket és tán torithatlan ragaszkodásunkat fejezzük ki, magunkat és községünk közönségét továbbra is Méltóságod kegyes jóindulatába ajánlva, maradtunk

Mély tisztelettel

Órszálláson, 1912. november 30.

Méltóságodnak, alázatos szolgálai:

Neszmirák Mátyás jegyző, Weisz Mihály bíró, Rendl Márton, Potz Antal, Nuszpl Mátyás, Bruder József, Balogh Antal, Weiner József, Balbótszky József, Hauts Antal, Weisz Vendel, Mesch Péter, Szemlits Mihály, Litzinger Márton, Ospelt Ádám, Kack János, Potz János, Bergman Mihály, Nuszpl Ferenc, Mayer István, Reinhart József, Seteln Péter, Klein Mátyás, Weisz Márton, Potz József.

— **Riasztó hírek a takarékpénztári betétekről.** A bácsmegeyi és Pestmegyének Bácsmegeyével határos községeiben az a képtelen hír kelt szárnyra, hogy háboru esetén a kormány zár alá veszi a takarékpénztáraknál elhelyezett betéteket. Ennek az ostoba és rosszakaratu híresztelésnek sokan lépre mentek, különösen az iparos és földmives osztályból, s a pénzügyteknél elhelyezett pénzeket kivették. *Latinovics Pál* és *Szutrély Lipót* orsz. képviselők szerdán délben megjelentek *Lukács* László miniszterelnöknel s megkérték, hogy a felzárkózott kedélyek lecsillapítására tegyen megfelelő nyilatkozatot s nyugtassa meg az érdekelteket. — A miniszterelnök aki megdöbbenéssel hallgatta a különös bejelentést, nyomban megtette a szükséges intézkedéseket, amennyiben Pest- és Bács-Bodrogvármegye főispánját táviratban utasította, hogy minden községben haladéktalanul publikáltassák, hogy a rosszindulatu híresztelésnek semmi alapja sincs.

## Janiga János beszéde a képviselőházban.

Dr. *Janiga* János, Szabadka város II. kerületének orsz. képviselője a képviselőház hétfői ülésén a következő beszédet mondotta:

T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Midőn most először van szerencsém a ház becses idejét igénybe venni, igyekeznék fogok nagybecsű türelméért a háznak beszédem fontosságában nyújtani az ellenértéket; ha azonban ez a törekvésem nem sikerülne és a ház bölcsesége az ekvivalenciát nem találja meg, szolgáljon mentségemül az a jóakarát, amelynek semmi más célja nem volt, mint a közügynek szolgálni. (Eljenzés. Halljuk!)

Az előttem felszóltat t. képviselő ur beszédére csak annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy azt hiszem, mindannyian szívből óhajjuk a horvát testvéreinkkel való egyetértést, amely nélkül nincs meg a közös alapja az ő boldogulásuknak. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Állami költségvetésünknek a rendesenl nagyobb mérvű tágulása nézetem szerint aggasztónak nem mondható, mert hiszen összhangban áll erőink természetes kifejlődésével. De bármennyire is megnyugtató állami életünk fejlődése és haladása szempontjából a két milliárdot meghaladó költségvetés, egy a jövő fejlődés szempontjából igen fontos körülmény az, amelyre a t. ház figyelmét irányítani kívánom, (Halljuk! Halljuk!) az a hatás az, amelyet az új adótörvényeknek életbeléptetése az ország szerveinek, a városoknak és a községeknek háztartása gyakorolni fog.

Ez a tulajdonképpeni tárgya felszólalásomnak, melynek azért tulajdonitok nagy fontosságot, mert abban a meggyőződésben élek, hogy az ország, és a nagy test, csak akkor fejlődhet egészséges módon, ha szervei a városok és községek egészségesek, erőteljesek, amelyek legigazabb mértéke háztartásaik szilárd bázisa. (Helyeslés a jobboldalon)

Mielőtt azonban tulajdonképpeni tárgyamra áttérnék, engedtessek meg nekem két rövid kitérés.

Először is örömmel kívánom konstatálni azt a jelenséget, hogy a közfelfogás mindinkább eltávolodik attól az ósdi gondolattól, amely a Szápáry-féle törvény megalkotásakor legerősebben megnyilvánult, hogy a t. i. az adminisztráció és a municipális autonómia elválaszthatlan, egyiknek a másiktól való elválasztása országos szempontból veszedelemmel jár; és mindinkább közeledik ahhoz a tudathoz, hogy nemcsak hogy el nem választhatlanok, de el kell választani, ha azt akarjuk, hogy mind a kettő jól funkcionáljon és mindenik rendeltetésének megfelelőhessen. (Helyeslés.)

A másik kitérésemet Szabó János t. képviselőtársam beszédéhez fűzöm, aki a kereskedelmi kormány figyelmébe a közlekedési eszközök fejlesztését ajánlotta. Ehhez én egész terjedelmében hozzájárulok, csak egy megjegyzésem van, és ez az, hogy mielőtt új forgalmi eszközöket létesítsünk, gondoskodjunk arról, hogy a meglévő közlekedési eszközök teljesítő képessége főtartassék. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ezzel célozni akarok a vidéki vasúti gőcpontok állomásaira, és főlvételi épületeire és ezek között a *szabadkaira*.

Ne méltóztassék ebben helyi vonatkozást keresni, mert az a nagy forgalom, amely ezen az állomáson lebonyolított, kétségtelenül közügygé teszi ezt a kérdést.

Mostanában szokássá vált, hogy az országok gazdagságát a szénrel mérik; én is ezt a mértéket kívánom alkalmazni, hogy a szabadkai állomás forgalmának nagyságát a t. ház előtt bemutassam.

Evégből azt kívánom megemlíteni, hogy a forgalom lebonyolítására szolgáló mozdonyok táplálására naponként 30—33 vagon szénre van szükség.

*Latinovics Pál*: Óriási!

*Janiga* János: Ezzel szemben azonban még ma is az a felvételi épülete van, amely 1864 ben épült kisebb kibővítések és átalakításokkal, amelyek megépítésekor csak egyetlenegy vonala volt az alföld—fiumei vonal, tehát abból az időből való, mikor egy lapát szénre sem volt szükség, mert a forgalom szénszükségletét Szeged fedezte. A felvételi épületnek befogadóképessége ezen forgalom megnövekedéséhez képest ugyszólván semmi.

*Latinovics Pál*: Ez igaz!

*Janiga* János: A vonatok érkezése és indítása alkalmával a nagyközönség kénytelen a prüszkölő mozdonyokat kerülni, épugy, mint a korzón a gyerekkocsikat és hogy az emberek életében oly kevés kár esik, azt részben a véletlennek, részben a személyzet gondosságának lehet köszönni. (Igaz! Ugy van!) Meg vagyok győződve arról, hogyha a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur meggyőződik az előadottak valóságáról, ő lesz az első, aki a helyzet szanalását elodáznai nem engedi.

Áttérve a tulajdonképpeni tárgyamra, az új adótörvények életbeléptetésének a városok és községek háztartására való hatására, már most megállapíthatjuk, hogy 1913 január 1-én az új adótörvények életbe lépése a városok és községek háztartásának mérlegére nézve ez rosszabbodást fog jelenteni, amennyiben az új adótörvények tekintélyes mérvben fogják apasztani a bevételeiket. Elő fogja az idézni elsősorban az, hogy az új földadótörvény 5.5%-kal szállítja le a régi adót, hogy a tőkekamatadóról szóló törvény 10% ról 5%-ra száll le, az 1909. IX. és X. tc. az I. oszt. kereseti adót és a IV. osztályu kereseti adó részben a jövedelmi adóba viszi át, a II. osztályu kereseti adót pedig egészen eltörli. Így növeli a jövedelmi adót, mely az általános jövedelmi pótdó helyébe lép, amelynek azt a sajátosságát is átveszi, hogy t. i. községi adó ezen adó után ki nem számítható. Növeltetik tehát az az adó a többi adónak a rovására, amelyek a községi jövedelem szempontjából figyelembe jönnének.

Azoknak a szerencsés helyzetben lévő községnek háztartásában, melyek saját vagyonuk jövedelméből képesek szükségleteiket fedezni, — de ezek csak községek lehetnek, mert Magyarországon várost nem tudok, mely ebben a helyzetben volna — változást nem idéznek elő az új adótörvények, ellenben azokra nézve, melyek szükségleteiket községi adóval fedezik, meglehetősen mérvű rosszabbodást fognak előidézni, melynek aránya aszerint változik, amilyen arányosak voltak a régi adók egymással és amilyen arányban fognak ezen adónemek változni az új adótörvények életbeléptetése folytán. (Igaz! Ugy van!) Azt lehetne mondani, hogy ez a kérdés igen egyszerűen megoldható azáltal, hogy a községek községi adójuk százalékát fölemelik annyira, hogy a hiány ezuton pótolható legyen.

De ez a kérdés nem olyan egyszerű, mert azok a községek már most is száz, sőt száz százalékon felüli községi adóval dolgoznak, ha a háztartás mérlegében csak, mondjuk 100.000

korona hiányt idéz elő, az új adótörvény életbe lépte a községi adó százalékát oly óriási mérvben kell felemelnie, amit az ugyis már túlterhelt jövedelmi forrás meg nem bír. De másrészt az is utját állja ennek az a körülmény is hogy a kivéteket nem lehet igazságosan egyenlősíteni, ami leginkább megkívánható egy adónál, mert a házadó növekedik, a földadó esik, ha tehát a földadót fizetők a községi adó emeléseért rekompenzációt találnak a földadó esésében 5.5% leszállításában, ellenben a házadó fizetőket kétszeresen sújtja. Országos szempontból tartom ezt a kérdést nagyfontosságúnak és pedig azért, mert a belügyi kormányzat költségvetésében látjuk, hogy 5 millió koronával van előirányozva a városok segélyezése.

Azt hiszem nem azért történik, mert az államnak milliói vannak, hogy nem tudja, hová fordítsa, hanem azért, mert erre városoknak és községeknek nagy szükségük van, hogy rendeltetésük és hivatásuknak megfelelhessenek.

Ha most az új adótörvények életbeléptetésével megrontjuk a háztartásunk mérlegét és abba a helyzetbe hozzuk különösen a városokat, hogy kihasználatlan adóforrásaik hiányában, a községi adó fokozásával pótolják a jövedelmi veszteségüket, de a haladáshoz szükséges új alkotásokat, vagy nem létesítenek, tehát a haladásban stagnáció fog beállni, ami állami szempontból igen nagy kár és veszteség lenne. (Ugy van!)

Hogy milyen legyen a mód, vagy melyek azok az eszközök, amelyekkel ez elhárítandó, nem tudom, ezért e tekintetben proposíciókat sem teszek, mert hiszen nem ismerem azokat az állami és magasabb szempontokat, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a jövedelmi adó után is a községi adó szedése megengedtesék. De érzem és tudom, hazafias érzésem sugallja azt, hogy különös gond fordítassék erre, ha azt akarjuk, hogy a városok abban a körzetben, amelynek központjába vannak rendelve, kulturális, gazdasági és nemzeti fejlődés, sőt még azon felül, nemzeti szempontból fennálló hivatásuknak megfelelhessenek; és ha azt akarjuk, hogy az igen t. előadó ur által ajánlott fontos és bölcs utmutatásnak t. i. hogy erőgyűjtésre törekedjenek, megfelelhessenek.

Miután meg vagyok győződve, hogy a kormány a városok és községek általam vázolt helyzetét megfontolás tárgyává teszi, de már azért is, mert politikája iránt bizalommal viseltem, a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk helyeslés és taps. A szónokot számosan üdvözlük.)

## Dungyerszky Lázár a szerbek magatartásáról.

Az Est munkatársa kérdést intézett *Dungyerszky* Lázárhoz, hogy mi a véleménye a magyarországi szerbeknek a háborus viszonyokkal szemben való magatartásáról. A köztisztületben álló, népszerű nábob a következő választ adta:

— Lázongás, elszakadási törekvés, fellázadási szándék a délvidéken nincs. A magyarországi szerbek örülnek szerb testvéreik győzelmének, adományokkal is segítik őket. Miért ne adakoznának, hiszen ők is szerbek? Én is adtam pedig én csak hű magyar polgár vagyok. A népnek nincs ideje politikai mozgalmakat szítani, tele vannak üzleti gondokkal. Nem akarják elhagyni az országot, ha itt ott szórványosan előfordul, hogy valamelyik kivándorol, annak csakis üzleti oka van. Tudok két bácskai birtokosról, a kik eladták holdankint 2000 koronát érő birtokukat és kivándoroltak Bulgáriába, a hol Várna mellett lecsapolt, termékeny földet holdankint 100 koronáért kaptak. Vagyis itteni kisbirtokosokból nagybirtokosokká lettek.

Ez azonban jelentéktelen esemény, fontosabb az, hogy inkább a szerbiai munkások jönnek ide dolgozni, mert itt nagyobb a napszám. Higyje el kérem, lázongásról és elszakadási törekvésről szóló híresztelések rosszakarutak. Mondok egy esetet, melynek közvetlen tanuja voltam. Több évvel ezelőtt Szenttamásról, a hol az én központi irodám van, valaki feltelefonozta a fővárosba, hogy a községben lázadás van, gyilkolják a magyarokat. Budapestről nem érdeklődtek tovább a dolog iránt, hanem leküldtek egy svadrony huszárt, a kik hat hónapig tanyáztak a községben. Akkor megszavaztam én először ellenzéki képviselőre, de meg is bukkott a kormánypárti jétölt. Nem lehet elvitatni, hogy Horvátországban nagy az elégedetlenség, de itt nyugalom van.

## Védekezés a kolera ellen.

A Törökországban, különösen a csatolási harci vonalon kiütött kolerajárvány védekezésére szólította a belügyi kormányt, mely vármegyénk alispánjához a következő felhívást intézte:

»Mint hogy Konstantinápolyban a menekültek, továbbá a keleti vasut személyzete — és hirszerint — csapatok körében is koleraesetek fordultak elő s mint hogy a háború viszonyai között, nevezetesen nyomorban szenvedő tömegeknek Konstantinápolyban való zsúfolása és majdan Konstantinápolyban való elszéledése a baj elhurcolásának veszedelmét idézheti elő, fölhívom a Cimet, hogy a Konstantinápolyból és a harc színterétől szolgáló európai Törökországból érkezők ellenőrzése iránt az 1911. 110.000 B. M. sz. rendelettel kiadott szabályzat 24. paragrafusa értelmében intézkedni sziveskedjék úgy, hogy a szóban lévő területről ideérkezők egészségi állapotuk tekintetében és pedig anélkül, hogy az illetők szabad járás kelésükben akadályozva lennének, 5 napon át orvosi ügyelet alatt álljanak. Intézkedni sziveskedjék egyben, hogy a kolera gyanus beteget azonnal bejelentésük, továbbá, hogy az ilyen esetben szükséges bakteriológiai vizsgálat idejekorán teljesíthető legyen és a beteget, ugyszintén a fertőzésre gyanus személyek elkülönítése minél előbb foganatosítható legyen.»

Az alispán a szükséges intézkedések megtételével dr. Sági Samu vm. helyettes főorvost bízta meg.

## Az állami alkalmazottak nyugdíja.

Az állami alkalmazottak nyugdíjának reformjáról szóló törvényjavaslatot múlt kedden tárgyalta a képviselőház pénzügyi bizottsága.

A bizottsági ülésen a sok mélyreható felhívás közül a következő két beszéd döntötte el a javaslat sorsát:

Sándor János előadó nagy elismeréssel szól a javaslatról és pénzügyminiszternek a törvényjavaslatban megnyilvánuló gondosságától. A javaslat az egész vonalon lényeges haladás a jelenlegi állapottal szemben: öt évi szolgálat után nyugdíjigény, főiskolát végzetek, fegyver alatt szolgálók részére 35 éves szolgálati idő, díjnoknyugdíjfelemelés, rendezett tanácsú városi szolgálat beszámítása, özvegyi nyugdíj, tisztviselőknél 25 5%, altisztéknél, szolgálónál 25% os felemelés; minden árva nevelési járulékot, nyomorék életjáradékot kap stb., mind-mind üdvös reform. A javaslat hatálya közvetlenül 114 038 tisztviselőre, altisztre és özvegyre terjed ki, közvetve közel 300.000 családtagot érint s ha a törvényhatósági, vármegyei nyugdíjintézmények valószínűen következő mzdosítását is vesszük, több mint félmillió embert érdekel. A költségtöbblet már az első évben 2,800,000 korona, végeredményben pedig 12,000,000 korona. Az érdekeltek testületi és egyesületi széleskörű mozgalmat indítottak a javaslat nyilvánosságra jutása óta, szóbeli és írásbeli kérvényekkel, előterjesztésekkel fordulván a kormányhoz, sőt — ami eddig szokatlan volt és rendszerré nem válhatik — a pénzügyi bizottság tagjaihoz is. Megállapítja, hogy az alkalmazottak e mozgalmainak vezetői, midőn egyfelől teljes hévvel szállanak sikra az általuk képviselték érdekében, másfelől maguk is egyhangúlag elismerik a kormányt a javaslat előterjesztésében nyilvánuló jóakarátát, örömmel fogadják annak humánus intézkedéseit és maguk kéri a parlamenti helyzetre való tekintet nélkül, jelen alakjában is mielőbbi tárgyalását. Megnyugvással ajánlja a javaslat elfogadását.

Teleszky János pénzügyminiszter: A szerzett jogokat a javaslat nem érinti, mert szabadválasztást enged a tanárnak arra, hogy a javaslat alá tartozzék-e vagy sem és a tanároknak az egész vonalon a 35 évi szolgálat mellett is a lakbérnyugdíjjal együtt nagyobb nyugdíjuk lesz, mint most van. A javaslat csak kisebb előnyöket nyújt a tanári karnak, mint más tisztviselőknél. Ez pedig azért lesz így, mert eddig szemben a többi tisztviselővel, nagyobb előnyökben részesültek. Minden tanár nyerni fog a javaslattal, mert a legkisebb fizetési többlet 280 korona, a legnagyobb 780. A tanári pálya egyébként nem oly fásasztó, hogy 30 éven túl ne lennének képesek eredménynyel szolgálni. Ezt mutatja a statisztika is. A kormányt a kérdésnél nem annyira a pénzügyi szempontok, mint igazságérzete vezérelte, a mennyiben figyelembe kell venni, hogy a tanárok helyzete az utóbbi években lényegesen javult és equiparálott a többi tisztviselőkével.

Ezek a szempontok vezetik, midőn a 35 évi szolgálati idő elfogadására kéri a bizottságot, mely kérését diszciplináris szempontok is igen erősen támogatják. Egy módosításhoz azonban a maga részéről is hozzájárul s ez az, hogy a tanár szabad választási jogának meghagyása

mellett — hogy t. i. vagy a régi törvény alapján kíván-e tovább szolgálni — a családtagok ellátása bármely esetben is okvetlenül az új törvény alapján fog történni. A tornatanítók és a tanítóképzőintézet tanárok kérésének részben való teljesítéséhez is hozzájárul. A gazdag német társadalom csakis a 40 éves szolgálati időt ismeri és ekkor is a maximális nyugdíj a fizetésnek 75% a.

A rendőrfogalmazók kérését nem tartja teljesíthetőnek, mert nem helyesli, hogy fiatalemberek állami szolgálatba lépjenek egyetemi tanulmányaik ideje alatt. A már nyugdíjazott tisztviselőkre pénzügyi szempontból nem lehetett a törvény kedvezményeit kiterjeszteni. A kényszer nyugdíjazásnak az egész vonalon való kimondását célszerűnek nem tartja. A Hegedűs Loránt által felvetett kérdésből kifolyólag hozzájárul ahhoz, hogy az özvegyek férjük halála után három hónapig a férj fizetésének megfelelő ellátást kapjanak. A dohánygyári munkásokról legközelebb külön nyugdíjszabályzat intézkedik.

A bizottság egyhangú helyesléssel fogadta el a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

## Matkovits főispán a szerbek magatartásáról.

A Nap munkatársa kérdést intézett Matkovits Béla ujvidéki főispánhoz, a szerb viszonyok egyik alapos ismerőjéhez, hogy mi a véleménye a magyarországi szerbeknek a mai külpolitikai helyzettel szemben való magatartásáról.

A főispán a következő, a tényeknek megfelelő és mindenben correct feleletet adta:

A Délvidéken izgalom és izgatás tulajdonképpen nincs. Ami kis baj van, azt a nálunk most divatozó törökimádát okozta, amely bántja és elkeseríti a velünk élő szerb testvéreinket. Magam is magyar ember vagyok, de azt hiszem, hozzánk közelebb állanak a szerbek, akik nagy hállával viszonznak minden legkisebb szimpátiát, amelyet a mi részünkről tapasztalnak.

Igaz, hogy vannak a Délvidéken a nagyszerb álmoknak hirdetői, de csak in sich, magukban. Ezek a nagy szerb álmoknak bolondjai azonban nem tudnak konkolyt hinteni, amely jó és romlatlan. Tény, hogy a mi magyar szerbjeink lelkesednek a szerbiai harcokért, testvéreik győzelméért, ez azonban érthető, mert hiszen rokonságban vannak, nemcsak a nyelv, és származás révén, hanem vérbeli rokonság köti össze őket. Egy példát mondok erre. A napokban az ujvidéki polgármester egy fényképet mutatott nekem. Megnézem: egy fess szerb kapitány fényképe. A polgármester mondja: szegény vejem volt, a napokban elesett a csatában. Erthető hát az együttérzés, mert a mi szerbjeink közül egyiknek sógora, másnak más atyafia harcol kinn a csatátereken. Addig, amíg ez a szimpátiái a törökökkel szemben nyilatkozik meg, nincs benne semmi elítélési való. Ha arról lenne szó, hogy a monarchia Szerbiával viseljen hadat, akkor hiszem, hogy a mi szerbjeink meg fogják mutatni hazafiságukat.

Ujvidéken jelentékeny izgatás nem fordult elő. Egyetlen eset adódott, hogy a kendergyárban két szerbiai szerb munkás kikelt a magyarok ellen. Ezek ellen az eljárás megindult. Biztosan hiszem és tudom, hogy a hazafias szerbek a legválságosabb helyzetben is be fogják bizonyítani, hogy velünk testvérnép és méltók a mi szeretetünkre.

## Országos ankét az ügyvédjelöltek közt.

— A mozgalom vezetőitől. —

Budapest, 1912. dec. 4.

Az ügyvédjelöltek Országos Egyesülete f. hó 1-én az ügyvédi kamara helyiségében az egész ország ügyvédjelöltjei részvételével értekezletet tartott az egységesített bírói és ügyvédi vizsgákra vonatkozó törvénytervezet tárgyában.

Dr. Boda Gyula elnök megnyitván az értekezletet, üdvözölte az ügyvédi kamara küldöttjét, az egyesület régi barátját Dr. Mihálovits Béla ügyvéd urat és a vidéki küldötteket Dr. Novák László (Pécs), Dr. Puskás János (Kiskunfélegyháza), Dr. Kur István (Pozsony), Dr. Dudás Dániel (Cegléd), Babó Imre Károly (Halas) és a jegyzőkönyv vezetésével megbíztán Dr. Tarcai Tivadar egyesületi titkárt. Felkérte Dr. Rapoch Gézá, hogy az elnökség készítette memorandumot ismeresse.

Az értekezlet a memorandumot Dr. Kur István (Pozsony), Dr. Puskás János (Kiskunfélegyháza), Babó Imre Károly (Halas), Dr. Tarcai Tivadar, Dr. Kalledey Jenő, Dr. Ember Sándor stb. hozzászólás után elfogadta.

A memorandum az ügyvédjelölteket érdeklő összes kérdéseket felőleli és különösen határozott állást foglal az ingyenes 1 évi bírósági joggyakorlat ellen s kívánja, hogy az ügyvédjelöltek korlátozott kamarai tagságot kapjanak, szabályozza a munkaidőt, szabadságot, fizetési minimumot és vasárnapi munkaszünetet és a feyelmi bíróságot.

Dr. Kalledey Jenő indítványára az értekezlet úgy az előadónak, mint az elnökségnek a tartalmas és szép munkáért köszönetet szavazott.

Dr. Mihálovits Béla ügyvéd az ügyvédi kamara nevében a legnagyobb örömmel üdvözli az egyesület komoly és céltudatos munkálkodását és reméli, hogy az ügyvédjelöltek érdekeit fogja e munkálkodás előmozdítani. Azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy nem lesz Kamara mely az egyesület mozgalmát örömmel ne fogadná.

Dr. Puskás János (Kiskunfélegyháza) a vidék nevében őszinte köszönetét fejezi ki az »Ügyvédjelöltek Országos Egyesületének« úgy a szives vendégszeretetért, mint azon lelkes munkálkodásért, melyet az egyesület az ügyvédjelöltek érdekében folytat.

Dr. Kur István (Pozsony) bejelenti, hogy Pozsony és vidékén hathatós támogatásban részesítik az egyesületet és e célból a közel jövőben Pozsonyban, Nyitrán és Trencsénben egyesületek alakulnak, melyek az »Országos Ügyvédjelöltek Egyesületével« egy közös szervezetet fognak alkotni. Egyszersmind meghívja az egyesületet alakulásukhoz.

Miután a debreceni ügyvédjelöltek és a Temesvári ügyvédjelöltek Egyesületének az értekezlet határozatait elfogadó üdvözőlő sürgönyöket felolvasták, megválasztották Dr. Boda Gyula, Dr. Rózsa Elemér, Dr. Rapoch Géza, Dr. Tarcai Tivadar, Dr. Kalledey Jenő és Dr. Pozel István urakból álló küldöttséget, mely a memorandumot a budapesti ügyvédi kamara elnökének átadja, a vidéki kamarákra nézve pedig úgy határozta, hogy azoknak az ottani egyesületek által fogják a memorandumot átadni.

Végül Dr. Boda Gyula megköszönte a megjelenteknek és különösen a vidékiek szives érdeklődését és azon reménynek adott kifejezést, hogy a vidéki kartársak egyesületek alakítása által hathatósan közre fognak működni. Ugy az ügyvédjelölteket szervezve azok érdekei előmozdíthatók és biztosíthatók legyenek.

## H I R E K.

### Ősz utó.

Olykor, ha vágyak őszi haldoklása  
(Hogy fátyolos szemem ember ne lássa)  
Bolgogni üz, fehér nyírták alá,

Ha messzi ki a város nagy zajától  
(Oda hol most már minden sírva gyászol)  
Régen horpadt sírhoz visz utam

— Lelkem gyakran hozzád suhan.

És akkor néha megtorpanva állok;  
Nézem ványadtan, hogy pereg a lomb.  
(És bennem hogy fakulnak el az álmok)

És hallom néha a Halál ha csenget  
(Fájón, mint moll-ban szól a gordonka)  
Elcsukló hangok szórják szét e csendet...

S én hosszan, némán nézek le a homokra.

MIHÁLOVITS LÁSZLÓ.

## A képviselőházból.

Hogy a rakoncátlan, kerékkötő ellenzék csak átka a parlamentárizmusnak, azt most látjuk, tapasztaljuk leginkább. Amióta a komoly munka serényen folyik, azóta az egész közéletet érintő tömérdek törvényes intézkedés, korszakalkotó intézmény került tető alá.

A költségvetési vitához Lukács miniszterelnök beszélt. Nagyszabású beszédében érdekesen és tömören világította meg a politikai helyzetet. Utána Lengyel Zoltán, a modern obstrukció megalapítója és uttörője hallatta szavát. A jó svádájú ellenzéki szónok alaposan ráterítette a vizes lepedőt Justh Gyulára, Apponyira és Kossuthra. Le nem tagadható bizonyítékokkal állapította meg, hogy amikor ezek az urak uralmon voltak, oly drasztikus eszközökkel kezelték a kormányhatalmat, hogy a mai erélyes in-

tézkedések ártatlan gyerekjátékok azokhoz képest.

E napon a bácskai csoport ismét szép számban vonult föl. Az elsők egyike volt dr. *Dungverszky* Gedeon, akit sokan közre fogtak s melegen gratuláltak neki az »*Az Ujság*«-ban megjelent elmés és erőteljes nyilatkozatához, melyben a magyarországi szerbek ellen intézett támadásokkal áll szembe. A kölpenyi kerület jeles követe a szerb kérdésben megindult eszmecsere során érdekesen magyarázta, hogy, azt a szerb gunyverset, mely az »*Az Est*«-ben jelent meg s melynek éle a magyarság ellen irányul, szerb ember nem írhatta, mert a szerb a van segédige első személyét nem imádem, hanem *imám* szóval, Bácsme gyét pedig nem *Bács* (mert hiszen ez községet jelent), hanem *Bácskát* szóval fejezi ki.

Később gróf *Széchenyi* Emil, a vajszkai uradalmak rokonszenves és gavallér tulajdonosa kereste föl s hosszasan beszélgetett el vele bácsme gyei birtok-ügyekről.

A jobboldali folyosón többen (köztük dr. *Schneider* Károly kulai nagybirtokos és *Léderer* Gusztáv kulai táblabíró) báró *Vojnits* Istvánt várták. A vezér azonban — kivételesen — kissé elkésve jött, mert sokan keresték föl borz-utcai lakásán.

*Latinovits* Pál, báró *Vojnits* Sándor, báró *Podmánczky* Endre, dr. *Janiga* János és *Szlezák* Lajos együtt várták az ülés megnyitását.

Nagy érdeklődést keltett *Szemző* Gyula megjelenése. A volt főispán a miniszterelnököt kereste épen akkor, amikor ez felszólalni készült. Várnia kellett tehát, míg beszédét be nem fejezte.

Hétfőn dr. *Janiga* János a belügyi tárca költségvetésénél felszólalt s rövid, de tömör és talpraesett beszédben fejtette ki álláspontját. Úgyes érveléssel sürgette a *szabadkai* pályaudvar kibővítését és az indóház ujjáépítését. *Latinovits* Pál jóakaró közbeszólásokkal támogatta. *Janiga* beszédét más helyen szöszterint közöljük.

*Kedden* háromtagú küldöttség (*Latinovits* Pál, *Dungverszky* Bogdán és *Evetovits* János) fölkereste gróf *Tisza* Istvánt s megkérte, vesse latba befolyását, hogy a bácsme gyei szerb községekben a fölösleges és oktalan karhatalmi kirendeléseket hagyják abba. Ennek a deputációnak az eljárását később a többi honatyák is helyeselték.

Hosszas és beható tanácskozás folyt a folyosón és bent az üléssteremben báró *Vojnits* Sándor és *Janiga* János közt. Az előbbi fontos szabadkai közügyekben jár el, még pedig sikerrel s ezeknek a dolgoknak állásáról tájékoztatta kollegáját.

*Ertl* János, *Szutrély* Lipót, *Zákó* Milán, *Konyovits* Dávid és *Szlezák* Lajos az üléssteremben került össze s figyelemmel kallgatták *Vermes* Zoltánt, aki a jegyzők anyagi érdekében szólalt föl.

Szerdán sokat beszéltek *Matkovits* Béla ujvidéki főispánnak a szerbek magatartására vonatkozó hírlapi nyilatkozatáról. Élénken helyeselték a nyilatkozat szellemét s tartalmát. Kár, hogy »*A Nap*« olyan részeket hagyott ki, melyek még erőteljesebben domborították ki a mesterségesen fel-fújt belső szerb kérdés mibenlétét és hátterét. Különösen dr. *Konyovits* Dávid dicseré *Matkovits* helyénvaló, bátor föllépését. A zombori követ egyébként mindent elkövet, hogy egyes köröknek a magyarországi szerbek ellen való indokolatlan ellenséges viselkedésének a bácsme gyei közéletre való kedvezőtlen kihatását megakadályozza. Nap-nap után tárgyal az illetékes tényezőkkel és kézzel fogható bizonyítékokkal igazolja, hogy a szerbek elleni vádak nem elfogulatlan és tiszta műhelyekben kovácsolják. *Konyovits* az ő és szerb társai álláspontjának a legerélyesebben igyekszik érvenyt szerezni.

*Szutrély* Lipót, aki a bajai Takaré-

pénztár csütörtöki igazgatósági ülésére készlődik, türelmetlenül várja báró *Vojnits* Istvánt és *Latinovits* Pált, hogy velök egy-némely megyebeli dolgot megbeszéljen. Báró *Vojnits*ot hiába várja, mert a vezér néhány napra Szabadkára, édesanyja látogatására ment, *Latinovits*ot pedig *Neszmirák* Mátyás őrszállási jegyző foglalta le hosszabb időre.

*Evetovits* János Fenyvesi Márk volt béregi tanítóval, most két svábbhegyi villa tulajdonosával méregeti a jobboldali folyosó piros szőnyegét. Nyilván azokról az időkről folyik a szó, amikor a palánkai követ bajai káplán volt s ebben a minőségében gyakran ellátogatott a béregi pedagogushoz.

**Micháilovits Kornél kitüntetése.** A király *Micháilovits* Kornélnak, vármegyénk volt alispánjának, kiváló érdemei elismeréséül a magyar nemességet *bácsszentiváni* előnévvel adományozta.

**A szegedi tankerületi főigazgató** dr. *Szele* Róbert a napokban Baján járt, ahol a felügyelete alatt álló tanintézeteket látogatta meg.

**Vértesi Károly zombori diszpolgárságát** megsemitette a belügyminiszter, mert alaki hibát talált abban, hogy a közgyűlés elnöke nem alakított szavazatszedő küldöttséget.

**A szabadkai ügyvédi kamara** közhírré teszi, hogy dr. *Kemény* Zsigmond ügyvédét Baja, dr. *Schwarz* János ügyvédét Ujvidék, dr. *Dénes* Dezső ügyvédét Péterréve székhelylyel, az ügyvédek lajstromba iktatta, továbbá dr. *Legrand* Ferenc hódási ügyvédét elhalálozása, dr. *Fleckenstein* Ferenc zombori ügyvédét pedig lemondása folytán, az ügyvédek lajstromából törölte; dr. *Fleckenstein* Ferenc zombori ügyvéd az iró-dájához tartozó iratait dr. *Gál* Rezső zombori ügyvédnek adta át.

**Szabadka város közigazgatási bizottságába** a következő munkapártiakat választották be: báró *Vojnits* Sándort, dr. *Janiga* Jánost, dr. *Flatt* Viktort, dr. *Vojnits* Gyulát és dr. *Kertész* Ignácot.

**Házasságok.** *Bátsme gyey* Géza honvéd-huszárfőhadnagy e hó 4 én tartotta esküvőjét *Fogt* Tildával, öz. *Fogt* Alajosné leányával.

*Rónai* Antal adólistát a napokban házasságot kötött *Woltheimer* Olgával Topolyán.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann* Mihály öze gyve 40 év óta fenálló butorgyárát Szabadkán.

**A garai jegyző lelkes fogadtatása.** Garai levelezőnk írja: Lélekemelő ünnepélyt rendezett Gara községe abból az alkalomból, hogy közkedvelt jegyzője *Auer* Emil feleségével *Szlávy* Ilonkával a községekbe érkezett. Abbáziából jöttek. Derék orvosunk dr. *Malsiner* indítványára a polgárság vezető férfiai impozans módon fogadták az új házaspárt. Három zászlós lovas és 15 hintó és egyéb kocsiából álló sor ment elébe a d. u. 1/2 3 órai Zombor felől jövő vonatához. A boldog párt dr. *Malsiner* keresetlen szavakkal üdvözölte, kívánta mind ama jókat, melyeket önön maguknak az élet küzdelmes pályáján kiszineztek. *Auer* a szívből jövő fogadtatást meg hatottan köszönte meg. Az új pár *Gatti* Antal földbirtokos négyes fogatára ült. Rákóczy induló mellett, a pártját ríktó és lelkes ovációkban gazdag menet a jegyzői lakig kísérete.

**Az Omke óbcesei fiókja** e hó 8-án tartja ezidei közgyűlését.

**Baja város gyámpénztári pénzét** eme helyeken helyezték el közgyűlési határozattal: Bajai Takarékpénztár (az összeg 40% át), Kereskedelmi és Ipa-bank, Bajavidéki Takarékp. és Szegedi Keresk. és Iparbank bajai fiókja. (Az utóbbi háromban az összeg 20—20 százalékát).

**A zentai áll. elemi iskolához** helyezte át a közokt. miniszter *Horthy* Saroltát Nagykarolyfalváról.

**A zombori Schlieszer Testvérek-cég fizetésképtelenségéről** szóló, lapunk legutóbbi számában megjelent hírnök helyreigazításra szorult amennyiben a cég és hitelezői közt folyamatban levő egyezkedési eljárás — mint nekünk beavatott helyről közlik — kedvező eredményt kecsegtet. Az egyezkedés néhány nap mulva létre fog jönni.

**Áthelyezett gazdasági szaktanítók.** A közoktatásügyi miniszter *Csajda* Ferenc *bezdáni* gazdasági áll. szaktanítót *Székre*, *Bochkor* István makói gazd. szaktanítót pedig *Bezdánba* helyezte át.

**Bácsme gyei amatőr festők egylete** van alakulóban, melynek eddig 50 tagja van, akik a legközelebbi tárlatra 500 festményt jelentettek be.

**Halálozások.** *Sárdy* János bajai földbirtokos, az ottani társadalomnak egyik köztisztelőben álló, tevékeny tagja a napokban 58 éves korában meghalt. Nagy részvétellel temették el.

*Koszi*s Szilárdné, szül. *Szohner* Riza nov. 29-én 77 éves korában Zomborban elhunyt. A jólelkű urnőt, akiben *Sztankovits* György műszaki tanácsos neje az édesanyját gyászolja, Pécsre szállították, ahol a családi sirbolyban helyezték el.

Bajai *Vojnits* Illés nov. 27-én 65 éves korában Hercegszántón meghalt. A derék, jólelkű férfit nagy részvétellel temették el. A család eme gyászjelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy a legjobb férj, felejthetetlen atya, tertvér és sógor *Bajai Vojnits Illés* f. évi november hó 27-én életének 65. és házasságának 20. évében Hercegszántón elhunyt. A boldogult földi maradványai f. évi november 29-én d. u. 3 órakor fogtak a r. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Hercegszántó sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 30-án reggel fog a Hercegszántó róm. kath. templomban a mindenhatóknak bemutatni. Hercegszántó, 1912. november 28-án. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Öz. *Bajai Vojnits* Illésné szül. *Dömötör* Izabella hitves. *Bajai Vojnits* Andrién, *Bajai Vojnits* Ilonka, *Bajai Vojnits* Aladár, gyermekei. *Koch* János vő. *Bajai Vojnits* Hermin férj. Dr. *Glon* Ferencné, *Bajai Vojnits* Dániel, testvérei. *Kois* Gizella, dr. *Glon* Ferenc, öz. *Linbeck* Károlyné szül. *Dömötör* Eleonóra, *Dömötör* Ilona, sógor és sógoróné.

**Képzőművészeti staggione kiállítás.** Ezt a különös címet *Solyosi* Márton képereskedő adta az által rendezett ujvidéki tárlatának.

**Csödök.** *Kaplarosky* Jőca *szenttamási* kereskedő ellen a zombori törvényszék elrendelte a csödöt. Tömeggondnokká dr. *Balassa* Pál ottani ügyvédet nevezték ki. *Kiefer* Jakab *kerényi* lakos ellen ugyancsak a zombori törvényszék csödöt rendelt el. Tömeggondnokká dr. *Taranyi* Zsigmond zombori ügyvédet nevezte ki.

**A zombori Vadászkiirt szállodát** a napokban új köntösében átadták a forgalomnak. A szálloda jelenlegi tulajdonosai: *Hódosi* és *fia* 150,000 korona költségen egy óriási tánctermet, hatalmas éttermet, 35 vendégszobát és egyéb mellékhelyiségeket építettek az eddigi helyiséghez. A nagyterem, mely modern építkezésével, pazar eleganciájú berendezésével disze lehetne a főváros bármely előkelő etablissementjének. Zombor városának egyetlen alkalmas helyisége nagyszabásu estélyek rendezésére. A szálloda igazgatását a fiatal *Hódosi* vezeti, aki Párisban való hivatalnokoskodásának ideje alatt alaposan tanulmányozta ezt az üzletágat.

**Az Adai Hitelintézet** a napokban tartott igazgatósági ülésében ügyésszévé dr. *Ofner* Sándor ottani ügyvédet választotta meg.

**A baja-bátaszéki hid alatt tilos a csónakázás.** Baja város főkapitánya közli, hogy felsőbb rendelet folytán a baja-bátaszéki hid alatt éjjel csakis halászsoknak, akik rendőrségi igazolvánnyal vannak ellátva, szabad csónakon menniük. Nappal bárki elvonulhat a hid alatt csónakon, de szintén csakis a rendőrkapitány által kiállított igazolvánnyal.

**Az Ujvidéki Atlétikai Klub** december 25-én nagyszabásu estélyt rendez. A kabaréműsor után tánc lesz.

**Az almás-gombosi Dunaszakasz** szabályozási művein keletkezett szakadások helyreállítására és a Máriaszligeti szakadópart biztosításához szükséges 11,900 köbm. másodosztályú kőanyag szállításából és beépítéséből álló munkálatokra 92,820 K. előirányzatalt a zombori folyamernőki hivatal november 14-én versenytárgyalást tartott. Ajánlatot tettek: Magyar építő rt. (Budapest) 256%, Magyar behajózási rt. (Budapest) 487%, *Bla*u Rezső (Mohács) 448%, *Roheim* Károly és fiai (Budapest) 512% áremeléssel. Az ajánlatok felett a földmivélsügyi miniszter fog dönteni.

**Összeütközés a bajai pályaudvaron.** Bajáról jelentik: Könnyen végzetessé válhatót bal eset történt szerdán este a bajai pályaudvaron. A bezdáni 15. számú tolató mozdony hibás váltóállítást következtében beleszaladt a fűtőház előtt veszteglő két másik mozdonyba. Az összeütközés olyan erős volt, hogy a mozdony áttörte a fűtőház kapuját, átfutva a fűtőházon, annak hátsó falát is kiütötte. Az egyik mozdony mintegy fél méternyire a földre furódott. A 15. számú mozdony erősen megrondálódt, a középsőnek semmi baja nem történt. Csodálatos véletlen folytán emberéletben nem esett kár, pedig a tolató mozdonyon fenn volt a gépész. Szabadkáról jött vagy 15 szerelő két műhelykocsival s kiemelték a földre furódott mozdonyt.

**Bankét Cservenkán.** Dr. Fuchs Jenő azon alkalomból, hogy megválasztása Cservenka községe orvosává végleg jóváhagyatott s ezen állásában megerősített november hó 30 án — mint levelezőnk írja — maga köré gyűjtötte cservenkai és vidéki egyéni és hivatali barátait s tiszteletükre a cservenkai kaszinóban 100 terítékes baráti vacsorát adott. A vendégek sorában láttuk Ertl János, orszgy. képviselőt, dr. Buday Pál, kulai főszolgabíró, dr. Göttche Frigyes, kulai ügyvédet, Szemző Károly hódásági főszolgabíró, dr. Borovszky Károly hódásági közs. orvost, Gyengő Kornél és Keresztély Gyula hódásági járás bírákat, Nopper Ferenc hódásági közs. jegyzőt, Maár József militicsi közs. jegyzőt, dr. Rapp Jakab szondi közs. orvost. Jelen volt továbbá az említett községek több előjárósága. A vacsora igen kedélyesen folyt le; a hangulat igen emelkedett volt az első lekes felköszöntők alatt, melyeknek sorát dr. Buday Pál nyitotta meg üdvözlőlvén Ertl János orsz. gyűlési képviselő; utána Páv Ferenc cservenkai róm. kath. plebános igen szépen köszöntötte fel a házigazdát, dr. Fuchs Jenő közs. orvost; Róder Károly a közeli és távoli vendégeket éllette; stb., stb. A társaság nagy része a legjobb hangulatban csak a hajnali órákban tért pihenőre.

**A csajkásbéli rétkelző bizottság felosztása** ügyében a napokban, Szemző János titeli főszolgabíró elnöklésével szaktanácskozás volt, melyen a titeli járás valamenyi jegyzője volt jelen.

**A téli kikötők.** Bács megyében a téli kikötőkre vonatkozó adatok a következők:

A sugoviczai (bajai) téli kikötő vízterülete 3 hektár, amelyen, valamint a bejáratnál 0 víz alatt 20 méter vízmélység van. A téli kikötő a Ferenc-csatorna részvénytársaság tulajdonát képezi s jóváhagyott szabályzata és díjszabása van.

A baracska téli kikötő 0 vízszinnél vett területe mintegy 8 hektár, amelyből 6 hektáron 0 víz alatti 2-3 méter vízmélység van, a 0 vízszin feletti vízszinnél még oly nagy terület van, amelyen mintegy 25 hajómalom elfér.

Az óbcesei téli kikötő. A Ferenc-csatorna torkolatának Óbecsére való áthelyezésével kapcsolatban ott 600 méter hosszú és 100 méter széles medence létesített, melybe 16 méter széles és 70 méter hosszú kettős zsilipen lehet bejutni. A medence természetes folytatását a Ferenc-csatorna képezvén, a telelben több száz hajó találhat biztos menedéket. A kikötőszabályzat és a díjszabás megállapítva.

**Gondnokság alatt.** Szigeti József szabadkai, Tallos Verona csantavéri, id. Basch Károlyné topolyai, Tillinger Mátyásné szépligeti, Petrakánits Adám bácsalmási, Szabadka Gábor bácskereszturi lakosokat elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték.

**A Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság** igazgatósága közhírré teszi, hogy a rendes hajójaratokat Vukovár és Ujvidék között, tekintettel az előrehaladott évadra, e hó 10-én esedékes felfelé menettel megszünteti. A nevezett vonal állomásainak személy- és áruforgalma tehát a fentnevezett napon a folyó évré megszűnik.

**A József-Szanatórium Egyesület** részére a bácsalmási járásterületén — mint levelezőnk írja — november 1-én megejtett gyűjtés eredménye a következő: Bácsalmás község 9 kor. 92 fill., Jánoshalma 90 kor. 80 fill., Katymár 20 kor., Kunbaja 4 kor. 34 fill., Kisszállás 2 kor. 95 fill., Mélykut 10 kor., Madaras 38 kor. 53 fill., Mátételke 3 kor., Borola 1 kor. 60 fill., Réms 5 kor. 17 fill., Tataháza 1 kor., összesen 187 kor. 31 fill. Különös elismerést érdemel Torday Adolf jánosalmi takarékp. igazgató neje, aki egymaga 76 koronát gyűjtött.

**Titokzatos idegen Bajmokon.** Bajmok utcáin — mint lev. írja — a napokban egy uri öltözetű férfi ólálkodott, mintha az utca sarának taposása örömeire volna. A második napon Szabó János rendőrvezető igazolásra hívta fel s egy szerszind a laktanyába kísérte be, ahol azonban lakását és kiletét bevallani nem akarta. Már-már kénnek tartották, amidőn negyedik napon kiderült, hogy az illető bizony nem kém, hanem jó magyar, Veroczi Dezső cipész nagyabonyi illetőségű; s hogy Bajmokat kedvelte meg annyira, hogy nem tudott tőle elválni, az az egyszerű oka, hogy az utolsó fillérje elfogyott és további utazni nem tudott. Miután pedig ellene bünygyi eljárás van folyamatban, rendőri fedezet mellett kísérték illetőségi helyére.

**Gyilkosság Sajkásgyörgyén.** Sajkásgyörgyén nov. hó 22-én este — mint levelezőnk írja — Kosztics Milán, 34 éves és Musitzki Pál, 19 éves sajkásgyörgyei földműves a korcsmában összeszólalkozott, miközben Kosztics Musitzkit megütötte. Musitzki erre bosszút forralt, éjjel megleste ellenfelét és úgy szurta nyakszirtén, hogy menten meghalt. A gyilkost letartóztatták.

**A cservenkai egyesületi ovodának** 700 kor. deficitje volt. Ennek az összegnek a megtérítését kérte a községtől, amely azonban 15 szóval 14 ellen elutasította a kérelmet.

**Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesületének** nov. 26-án dr. Boda Gyula elnöke alatt megtartott választmányi ülésén a lemondott titkár helyét dr. Tarcai Tivadarral az ország legvirágzóbb vidéki egyesületének volt titkárával töltötték be. Egyszersmind elhatározták, hogy az egyesület régi programjának megvalósítására az ügyvédjelöltek országos szervezetbe való tömörülése céljából dr. Tarcai Tivadar titkár a vidéki egyesületeket és kartársakat vasárnaponként felkeresi, hogy személyes érintkezés által a cél mielőbbi megvalósítását megkönnyítse, és ott hol egyesületek még nincsenek az egyesületek megalakításában segítségre legyen. E célból ezután is felkéri az egyesület a vidéki kartársakat, hogy a mennyiben akár egyesületet alakítani akár pedig a létező egyesületek az ügyvédjelölti kar javát célzó szép cél megvalósítására az Országos Ügyvédjelöltek Egyesületével szorosabb érintkezésbe lépni kívánnak, ezen szándékukat az egyesülettel (Budapest V. Szemere u. 10.) közölni sziveskedjenek. Végül figyelmezteti az egyesület a vidéki kartársakat és ügyvédeket, hogy az egyesületi titkár naponként 12-1-ig hivatalos órákat tart az állásközvetítés céljából és tekintettel arra, hogy ugyelegendő jelölt, mint ügyvédi iroda van előjegyzésben, az e célból az egyesülethez fordulók gyors értesítést nyerne.

**Az apatini Szabad Lyceum Egyesületben** — mint lev. írja — november 27-én dr. Kollman Dezső zombori főgymnasiumi tanár tartott előadást Schiller életéből és műveiből vett képekkel illusztrálva. A gyönyörű előadás ritka élvezetet nyújtott a jelenlétnek és általános volt a vélemény, hogy ily szép és tanulságos felolvasás még nem volt az egyesületben. Dr. Schmausz Endre ny. főispán közbenjárásának köszönhetően ennek az előadásnak élvezetét is.

**Háborus hírek Apatinban.** Apatini lev. írja: Az általánosan uralkodó háborus hírek hatása itt is jelentkezik. Sokan féltik betétjeiket a takarékpénztárakban és kiveszik gyűjtött tőküket. Jó volna, ha illetékes helyről a nép megnyugtatótatására kellő lépéseket tennének.

**A gyermek egészsége** a legféltettebb családi kincs. Ha a gyermek a Zoltán-féle csukamájolajjal táplálkozik, nincs baj, mert a betegségekkel szemben ellentálló, edzett lesz. Az angol gyermekhalandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert ott nincs család, hol a gyermekek a hidegebb évszak alatt ne fogyasztnának csukamájolajat, s e célra nincs kiválóbb a Zoltán-félenél, mely kapható 2 koronáért Zoltán B. gyógytárban Bpest., és a gyógyszerárakban.

**A Margittaszigeti ármentesítő társulat** nov. hó 22-én d. e. 9 órakor Mohácson, a város házában tartotta Németh Lipót elnök vezetésével rendes öszi közgyűlést, amelyen az 54476 kat. hold 1240  $\square$  öl nagyságú árterületből 31604 hold 772  $\square$  öl 306 szavazattal volt képviselve. A tárgysorozatba fölvetett három érdemleges ügyet a választmány javaslatának egyhangú elfogadásával vita nélkül intézték el. A választmány jelentésének tudomásul vétele mellett megállapították a jövő évi munkaprogramot, megállapították az 1913. évi költségvetést, melynek alapján a jövőben ugyanazok lesznek a kivetendő költségjárulékok, mint az idén, és végül elfogadták a társulat s a Ferenc-csatornának a szeremlei határhoz tartozó területe közötti határigazításra vonatkozó javaslatot.

**A Bácsmegyei Irodalmi Társulat évkönyve** most jelent meg dr. Pataj Sándor főtítkár szerkesztésében. Tartalmazza az összes tárcákat és verseket, melyeket a társaság ülésein a lefolyt évben felolvastak.

**A palánkai ifjuság** november 24-én sikerült estélyt rendezett. »Eleven Ujság«-ot adták elő, melyben város előkelő leányai szerepeltek. Zajos tetszésben részesültek Schilly Paula, Sommer Irma, Róth Stefánia, Wetzberg Margit, Kanyó Etel, Nagy Mariska, Jónás Juliska, Dréher Frida, Antalík Irma, Donáth Ilona, Blazsek Erzsébet, Sommer Hermina stb. Nagy sikerrel oldották meg feladatukat a Sommer nővérek és Nagy Mariska kisasszony. A két előbbi a kereskedelemről és divatról csevegett érdekesítően, az utóbbi pedig a vezércikket adta elő elbájosító kedvességgel és temperamentummal.

## Adományok a zombori Erzsébitszoborra.

Eddig kimutattunk 6909 k. 85 f.  
Városi tanács Ujbánya gyűjtése 2920 fill.  
Vajdahunyad város 820 fill.  
Zenta város 100 kor.

Magyar kir. adóhivatal Oraviczábánya gyűjtése 180 fill.

Magyar kir. Adóhivatal Rimaszombat, gyűjtése 2366 fill.

Magyar kir. Adóhivatal Törökbecse gyűjtése 260 fill.

Kir. Járásbírószág Dés gyűjtése 6 kor.

Szenti Bálint Brassó 2 kor.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság Déva, gyűjtése 150 fill.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság Eger, gyűjtése 150 fill.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság Komárom, gyűjtése 560 fill.

Pénzügyigazgatóság Rimaszombat, gyűjtése 352 fill.

Pénzügyigazgatóság Sátoraljaújhely, gyűjtése 2 kor.

Pénzügyigazgatóság Segesvár, gyűjtése 310 fill.

Pénzügyigazgatóság Szolnok, gyűjtése 1 k.

Pénzügyigazgatóság Ungvár, gyűjtése 5 k.

Sóhivatal Budapest, gyűjtése 2 kor.

Lehoczky Sándor Miskolc 2 kor.

Fővármihatal Buziás, gyűjtése 160 fill.

Fiumei fővármihatal 5 kor.

Mellék-vámhivatal Gyimesbükk, gyűjtése 6 k.

Máv. üzletvezetőség Debrecen, gyűjtése 1860 fill.

Állomási főnökség Gombos, gyűjtése. Gel-

lért György 1 kor, Horváth György 1 kor, Holm

Mihály 1 kor, Szabó Imre 1 kor, Smerka János

1 kor, Vidovics Ilonka 1 kor 20 fillér, összesen

620 fill.

Állomási főnökség Zombor, gyűjtő ivén.

Adanovics Teodor 30 fill, Bartók Jenő 5 kor,

Boray Mária 50 fill, Básztics Szilvákó 50 fill, Ba-

lász János 1 kor, Berkó Márton 20 fill, Balbierer

Mihály 50 fill, Beck János 50 fill, Bódi István 50

fill, Bosnyák 1 k, Csányi János 1 kor, Csik Jó-

zsef 1 kor, Csik István 50 fill, Dóczy János 50

fill, Dieszt Ignác 50 fill, Farsang Ádám 40 fill,

Farsang György 60 fill, Fauer Imre 50 fill, Gümbl

Márton 50 fill, Goutier Stefánia 50 fill, Gyenge

János 30 fill, Gyenis Jónás 40 fill, Habram János

55 fill, Huczek György 20 fill, Heck Ferenc 1 k,

Herczeg Ferenc 1 kor, Hatvani Imre 40 fill, Je-

nőfi László 50 f, Milós 30 fill, Jámor Mihály

50 fill, Kalmár Vince 2 kor, Kelemen János 1 kor,

Kelemen Jánosné 50 fill, Kovácsévits Mátyás 50

fill, Kocsis István 40 fill, Lohner Jakab 50 fill, Mar-

kos István 50 fill, Masirevits Braniszláv 60 fill,

Mészáros Antal 40 fill, Móri Imre 20 fill, Nyári

Károly 50 fill, Nemessányi Sándor 50 fill, Pávó

Pál 1 kor, Pasty András 1 kor, Riegler János 20

fill, Rudics Ferenc 20 fill, Róth Ferenc 50 fill, Se-

besi Gergely 40 f, Szalma János 50 fill, Stefkó

Mihály 50 fill, Smádl Mátyás 25 fill, Szalma Si-

mon 50 fill, Sajtos Imre 1 kor, Spreitzer József

50 fill, Schneiderbeck Károly 50 fill, Taar József

2 kor, Traiber Ignác 50 fill, Tóth Sándor 50 fill,

Traiber György 1 kor, Unhold Henrik 50 fill,

Vlach János 50 fill, Vesselényi József 30 fill, ösz-

szesen 3675 fill.

Posta és távirtda igazgatóság Budapest, gyűjtése 150 fill.

Posta és távirtda hivatal Budapest, gyűjtése 6 kor.

Posta és távirtda hivatal Budapest, gyűjtése 2 kor.

Posta és távirtda hivatal Nagyvárád, 2 kor.

Posta és távirtda hivatal Sopron, gyűjtése 4 kor.

Posta és távirtda hivatal Nagybecskerek, gyűjtése 330 fill.

Posta és távirtda hivatal Franczföld, gyűjtése 8 kor.

Posta és távirtda hivatal Kossuthfalva, gyűjtése Bene Vilma 1 kor, Berger Sándor 1 kor,

Facsar Sándorné 20 fill. összesen 220 fill.

Duptza Magduska Pinczéd 40 fill.

Czittler Laura Temesrékás 2 kor.

Posta és távirtda hivatal Folya, gyűjtése 540 fill.

Posta hivatal Gombos, gyűjtése. Ádám Ma-

riska 1 kor, Clausie Miklós 1 kor. Gálvánszky

János 1 kor, Herer és Zakariás 1 kor, Huszár

András 20 fill, Katonai Gyula 1 kor, Konek Gyula

30 fill, Magyar Antal 1 kor, Magyar Boriska 1

kor, Sveitzer Miklós 20 fill, Weinmann Lipót 1

kor, Zódi István 1 kor, összesen 970 fill.

Jakschitz Ádám Klek 1 kor.

Posta hivatal Kumán, gyűjtése 2 kor.

Turnovszky Rudolf plébános Bácsordás, 5 k.

Vidákovich Miklós plébános Bácsstóváros.

Rakita László Ószivác 2 kor.

Róm. kath. plébánia hivatal Szond, gyűjtése 3 kor.

Róm. kath. plébánia hivatal Tornyos, gyűjtése. Zenta tornyosi kath. függetlenségi kör 5

kor, Csóti János plébános 2 kor. összesen 7 kor.

Összesen 724468 fill.

Vujevich Alajos pénztáros.

## KÖZGAZDASÁG.

### Szociál-gazdasági előadás Hodságon.

A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete — mint levelezőnk írja — megbizta Fogl János ujvidéki áll. polg. isk. tanárt szociális és gazdasági előadások tartásával. Nevezett folyó évi december 1-én — vasárnap — a hodsági fiókegyletben tartotta meg nagyszabású előadását. Élénk temperamentummal és nagy tudással beszélt a földművelőosztály hanyatló helyzetéről. Rámutatott azokra az okokra, melynek ennek a fontos társadalmi osztálynak fokozatos süllyedését előidézik s rendkívül érdekes utbaigazításokat adott a bajok orvoslására.

Előadásának második részében a gyógynövények termeléséről és jövedelmező értékesítéséről beszélt. Meggyőző szavait a zsúfolásig megjelent hallgatóság nagy figyelemmel hallgatta végig és sokan elhatározták, hogy a mezőgazdaságnak ezt az ágát — a gyógynövénytermelést — próbaképpen bevezetik.

**Sertésvész.** Bács megyében ezidőszert sertésvész van a következő helyeken:

Doroszló, Bácsordas, Liliomos, Paripás, Szilberek, Kuczora, Kula, Ujverbász, Péterréve, Parrag, Mozsor, Titel, Mohol, Ószivác, Órszállás.

**A cukorrépa és levelének összetétele.** Kellner szerint a cukorrépa és levelei 16,2% szárazanyagot és 14% megemészthető fehérjét tartalmaznak és 100 kilogramm cukorrépában 7,2 kiló keményítőt találunk. Talán tanulságos egy összehasonlítást csinálni a többi takarmányokkal szemben. A kukorica például 17,2% szárazanyagot és csak 0,3% fehérjét tartalmaz és 7,3 kiló keményítőt 100 kilóban. A vörös lőhere virágzás előtt 19% szárazanyagot, 1,7% fehérjét és 100 kilonként 10,2 kiló keményítőt. A répa levelek takarmányértékénél a sok só és az oxálsavak jelenlétére kell figyelni. És különösen a növények marha takarmányozásánál kell az anyagok jelenlétét figyelembe venni, mert az oxálsavak, melyek a mézszel összekeverednek, ha sok répa levelet adunk, a csontszöveteket elmeszesíti és csontbajok származhatnak belőle. De a sok sótartalom miatt is elvetendő a répa levelek tulságos nagy mennyiségben való adagolása. A csontbántalmak elkerülésére ajánlatos 100 gramm iszapolt krétát adni minden 100 kiló répa levélhez.

## NYILT-TÉR.

### Bérbeadó nagybirtok.

Bácsalmás és Kunbaja községek határaitban vasuti fővonal és műút mentén circa 4000 holdas urasági birtok egészben, vagy majoronként 1913. évi szeptember hó 1-től haszonbérbe kiadó.

A birtok megtekintésére **Balogh József** kasznár bácsalmási lakos ad engedélyt.

Közelebbi felvilágosítással **dr. Kovács István** uradalmi ügyész szolgál (BUDAPEST, IV., Aranykéz-utca 3. szám), kihez az ajánlatok is benyújtandók lesznek.

(Közvetítők nem díjaztatnak.) 3—2

### Szerkesztői üzenetek.

Bács. Persze, hogy Stalter *Sándor* és nem Izidor. Szedési hiba volt.

T. J.-né, Katymár. Szombaton postára tettük.

Apatin. Az „Iskolalátogatás Apatinban” című hírünk alá tévedésből került Györki Károly neve. Hozzánk intézett levelének aláírása összekeverődött a hír végével s így a szedők szokásellenére, vigyázatlanságból kiszedték.

„Halálom napján”. Alkalmadtán leadjuk.

W. B., Baja. Még nem változott meg. Januárig várni kell.

G. K., Tolna. Vasárnap postára tettük.

M. M., Óverbász. Tévedésből történt. Most már rendben van.

Dr. T., Nem érkezett vissza. Tehát fölösleges lett volna.

I. B., Topolya. A legnagyobb készséggel.

T., Csávoly. Csávoly csak egy van. A torontálmegyei Csávós.

G. B., Topolya. A Vojnits-család Dalmáciából származik; de már a 17. század elején telepedett le Bács megyében.

W. B., Baja. Odry Lehel, az Operaház tagja bácskai. Odry József volt bács megyei alispán családjához tartozik, melynek tagja O. Andor hercegszántói jegyző is.

V. V., Temerin. Szives intézkedését köszönettel vesszük tudomásul. Az illető munkásságát várjuk.

Paripási Casinó. Ezideig nem kaptunk kimutatást a paripási adományról. Ebben az ügyben irtunk a pénztárnoknak, de választ még nem kaptunk.

K. M., Bácsóváros. Most újból intézkedtünk a nyomdánál, hogy az expediciónál legyenek figyelemmel a változásra.

Dr. G. R., Zombor. Készséggel helyreigazítottuk. Meg kell azonban jegyezni, hogy eddig megbízhatónak ismert helyről kaptuk.

H. Z., Jánoshalma. Még időelőtti.

S. V., Mélykut. Nem földberlet, hanem legelőfelosztás. Tévedés volt. Az ügyet maga a miniszter vette kézbe.

### VEISZ LEÓ hitelügyi irodája Szabadka, Novák palota.

Hiteltudósítást ad kereskedőkről, iparosokról és magánszemélyekről Szabadka területén.

Olcsó pénzkölcsönt közvetít a nagyszabású és budapesti bankoktól bérházakra, földbirtokokra, tisztviselők és katonatisztek fizetésére.

Ingtalanok vételét és eladását közvetíti.

Okmányokat beszeres kívánatra Szabadka összes hatóságainál és vállalatnál.

Biztosításokat köt tűz, haláleset és mindenféle elemi csapások ellen.

Házasságokat közvetít polgári és katonai körökben. Mindennemű megbízásokat lebonyolításra elvállal.

Díjtalan levelezés! Személyesen is eljövők kívánatra!

### Kölcsönkönyvtár Obecsen.

Az obecsei Modern könyvtár kölcsönkönyvtár a legújabb magyar, német és francia irodalmi termékeket havi 2 és 4 korona előfizetés ellenében, négy és tíz múból álló postacsomagokban vidékre is szállítja és azokat havonta többször is ujakra átcsereleli. Kérjen prospektust ingyen. 12—9



Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

**Réthy-féle pemetefü cukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a **RETHY** név.

1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 korona. Mindenütt kapható. Csak Réthy-félét fogadjanak el! 3—6

### Hirdetmény.

#### Karácsonyi vasútközlekedés Ujvidéktől-Budapest keleti p. u.-ig.

F. évi december hó 22, 23, 24 és 27-én továbbá 1913. évi január hó 2 és 3-án külön személyvonat közlekedik I-III oszt. kocsikkal. Indul Ujvidékről d. e. 10 órakor, érkezik Budapest keleti p. u.-ra este 6 óra 15 perckor

A magyar államvasutak igazgatósága.

2178. szám. **Ada község előljáróságától.** kig. 1912.

### Versenyárgyalási hirdetmény.

Ada község hivatala részére az 1913.-ik (egy) évre szükséges

#### nyomtatványok és irodaszerek

szállítására a képviselőtestület 545/kgy. 1912. sz. határozata alapján ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetünk.

1. Az évi nyomtatvány- és irodaszükséglet 2400—2500 korona értékű.

2. Ajánlatok a nyomtatvány és irodaszerekre egységárrakkal együttesen teendő, a külön-külön tett, valamint százalékos ár- engedményt vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

3. Vállalkozni szándékozók tartoznak az előljáróság által egybeállított nyomtatvány és irodaszükséglet jegyzékhez hasonlóan összeállított jegyzékben a feltüntetett cikkeknek az árakat szám és betűkkel sajátkezüleg beírni. A szállítandó cikkek csak hazai gyártmányuak lehetnek és amennyiben nem maguk a szállítandó cikkek gyártói, a beszerzési forrást megnevezni kötelesek. Az egységárjegyzék az ajánlat kiegészítő részét képezi.

Szabályszerűen kiállított, magyar nyelven irt ivenként 1 (egy) koronás bélyeggel ellátott, pecséttel lezárt, sértetlen borítékba helyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak csak tárgyalás alá vétetni.

4. A szállítandó cikkek származásának ellenőrzésére a községi előljáróság jogosult és amennyiben megállapíthatná, hogy vállalkozó nem hazai gyártmányu cikkek szállítana, köteles a szállított és nem hazai gyártmányu cikkek armenyisége 20 százalékot bírságként a községi pénztár javára lefizetni.

5. Az ajánlatok 1912. évi december hó 13-án déli 12 órájáig adandók be. A később érkezők nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatban a szállítandó papir és irodaszerek mintái csatolandók.

6. Bántépénz készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirban 200 (Kettőszáz) korona teendő le 1912. évi december hó 13-ik napjának 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a község házi pénztáránál. Bántépénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

7. Az ajánlatok felbontása a községi gazdasági bíró hivatalos helyiségében 1912. évi december hó 14-ik napjának délelőtt 9 órakor fog megtartatni, ahol ajánlattevők vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

8. A szállításra vonatkozó feltételek, valamint a szükségesleti anyagjegyzék a közs. közigazgatási jegyző hivatalos helyiségében az ajánlat benyújtása határidejéig a hivatalos órák alatt tekinthetők meg és azok mérsékelt árért szerezhethők be.

9. Utóajánlat nem fogadtatik el.

10. Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak s az ajánlat odaitélése avagy oda nem itélése miatt sem egymás között sem a községgel szemben mi igényt sem tarthatnak.

11. A szállítandó papirneműek és irodaszerek mindenkor a közigazgatási jegyző által fognak rendeltetni.

12. A község képviselőtestülete fentartja azon jogát, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Ada, 1912. évi november hó 25-én.

**Király Lajos**  
jegyző.

**Miskovity István**  
2—1 bíró.

# HORVÁTH ÉS TÁRSA

tekeasztal és dákógyár

**BUDAPEST,**

Liszt Ferenc-tér 10.



**Tekeasztalok** elsőrendű minőségben, különböző kivitelben.

**Kávéházi berendezések** és felszerelések.

**Jégszekrényeket** nagy választékban tartunk raktáron.

**Elefántcsontgolyók** különböző minőségben és árakban **Dákók** nagy választékban.

**Dákójavításokat** és golyószabályozásokat, **behuzásokat** finom francia posztóval megrendelés után azonnal eszközölünk.

**Terveket,** rajzokkal, költségvetéssel mindenkor szívesen szolgálunk. 10—52

Vig Emil

## „Casinó” szállodája

Palánkán

egészséges, kényelmes és olcsó szobák rendelkezik

7609. szám.

kig. 1912.

### Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó **Bács** községben lemondás folytán üresedésben lévő

**I. segédjegyzői**

és ezen állás betöltésével netán megüresedő

**II. segédjegyzői**

állásra is pályázatot hirdetek, s felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket, melyhez a születési bizonylat is csatolandó folyó évi **december hó 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A I. segédjegyző javadalmazása a következő:

1. Évi 1600 korona készpénzfizetés havi előleges részletekben.

2. Évi 400 korona lakbér havi előleges részletekben.

A II. segédjegyzői állás javadalmazása a következő:

1. Évi 1200 korona készpénzfizetés havi előleges részletekben.

2. Évi 400 korona lakbér szintén havi előleges részletekben.

A községben divó német és valamely szláv nyelv ismerete is megkívántatik.

Hódság, 1912. évi november 24-én.

**Rumbach Lajos**

2—1

tb. főszolgabíró.

6061 sz. kig/1912.

### Pályázati hirdetmény.

Tündéres községben lemondás folytán üresedésbe jött

**végrehajtói állásra**

ezen pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi **december hó 17-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A kérvényhez csatolandó a keresztlevél és eddigi alkalmaztatást igazoló bizonyítvány.

Az állás javadalma évi 1000 korona.

Titel, 1912. november hó 22-én.

**Szemző János**

2—2

főszolgabíró.

Ad 748 szám./1912.

### Árlejtési hirdetmény.

**Mozsor** község előjárósága a gyalogjárda Szuzity-féle vendéglőtől Vig-sarokházig terjedő részének újbóli **kiteglázása**, nemkülönben a községben szükséges **tíz téglátjáró** építési munkálatának biztosítása tárgyában 1912. évi **december hó 5-ik** napjának d. e. 9 órájkor a község ház tanácsstermében nyilvános szóbeli árlejtést tart.

Kikiáltási ár az összes munkálatokra 3000 K. melynek 5%-a bánatpénzül az árlejtés előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a községi pénztárnoknál leteendő.

Az árlejtési feltételek a jegyzői irodában hivatalos órák alatt bármely napon megtekinthetők.

Mozsor, 1912. november 16.

**Lalin János**

jegyző.

2—2

**Bedov Milán**

biró.

## Oktatás.

**Kömvivestermesteri  
vizsgára**

**biztos sikerrel készítek elő.**

**Dobler György**

okleveles főpallér.

Kishegyes.

8—4

## Ingyen utazás

**Bácskában!!**

Aki ruhaszükségletét nálam szerzi be,

utiköltségét megtérítem. ➡

Legolcsóbb bevásárlási forrás 10—4

**férfi és gyermek ruhákban**

**Kramer Béla cég,** Szabadka (Főtér.)

### „Otthon”-szálloda Ada tulajdonos: Nagy Gergely.

Igen látogatott hely, legújabb modern berendezéssel.

Kényelmes **szobák**; jó és olcsó **étkezés**; gondos kiszolgálás.

### Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét — **különösen** — felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim (ujabban különösen a felekezeti róm. kath. jellegű iskoláknál működő kartársaim) figyelmét a Bács-Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára az új utasítás alapján irt

### földrajzomra,

melyet a nagym. vk. Miniszter ur 54794/1907. szám alatt általánosan, — az »Országos Kath. Tanügyi Tanács bíráló bizottsága pedig — a kath. jellegű iskolák részére 35/1912. szám alatt kifejezetten is — engedélyezett.

**Megjegyzem, hogy könyvem az annyira jónak minősítették már kartársaim eddig is pártfogásukkal, hogy rövid 6 tanév alatt az ötödik kiadást érte meg.** — Szíves jóindulatukba ajánlom továbbra is sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecském, melyet első sorban is kartársaim, illetőleg tanügyünkön kívántam segíteni.

Földrajzom pazar kiállítású, térképpel és 24 csinos, helyes rajzu képpel van ellátva és diszítve. Nyomása tiszta.

Ara — térképpel együtt — 60 fillér Megrendelhető alulírottól és Molnár Sz. Vince könyvkereskedő kiadó urnál Zentán.

Ugyancsak e hirdetés alatt felhívom az összes jellegű iskolánál működő kartársaim figyelmét a f. év folyamán a »Szent István Társulat« kiadásában megjelent és az »Országos Kath. Tanügyi Tanács« bíráló bizottsága által mar engedélyezett V. és VI. osztályok számára az új utasítás alapján irt

### alkotmánytanomra.

Mutatványszámmal szívesen szolgál a »Szent István Társulat« könyvkiadó hivatal Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28. Ára 48 fillér.

**Mezei Mihály**

15—15

áll. tanító, Zenta.

### Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: **Hupfer Testvérek.**

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

### ANGOL PARK

Városliget, Hermina-ut 57—65 szám

A kontinens legnagyobb családi mulatóhelye. — Százféle szórakozás és látványosság. — Szimfonikus zenekar, két katonazenekar, olasz zenekar.

**Ródi,**

Aerodrom (körben forgó léghinta)

**Alpesi falu**

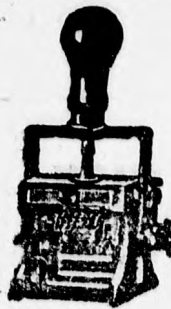
Koraszülött csecsemők táplálkozása.

(Tudományos bemutatás)

**Csodakerék**

Hullám vasut. — Miniaturvasut.

# HIVATALOS



bélyegzőket pecsényo-  
mókat, keletbélyegzőt, szá-  
mozógépeket és minden e-  
szakba vágó munkát a legju-  
tányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-  
bélyegzőgyár és intézet

**GEDULDIGER HUGÓ**  
vésnök



BUDAPEST,  
VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegyei Gazdaszöveteg szállítója.  
Árjegyzék kívánatra ingyen.

## Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==  
**S Z A B A D K Á N.**

Olcso áron készít egyszerü és gazdag, de min-  
dig izléses és mívészi kivitelü **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

## HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

### GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig,  
szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken  
mindig délután fél 2 órától 6-ig.

**Kitünő masször és elsőrendü  
tyukszemvágó a fürdőben.**

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap  
vasárnap délután kivételével használhatják.  
A meleg vízmedence naponta kétszer  
kimosva és állandóan friss víz.

## KOHN ARNOLD

sirkóraktára

Budapest, VII., Károly-körút 15.

Telefon (interurban) 18—76.



Ajánlja állandóan nagy rak-  
tárát siremlékekben a legeg-  
yszerübbtől a legdiszesebb ki-  
vitelig.

Rajzok és költségvetések díjmentesen.

## TRAPPISTA

legjobb minőségü és tartós csemege-sajt,  
valamint

### Ementáli sajt,

szép és jóízü, Gádor községben készült  
kilója 2.30 fillér.

Márián Györgynél Gádor (Bácsmegye)

A 4 kilót meghaladó rendelé-  
sek ugyanezen árban postadíj-  
mentesen küldetnek.

# „Bácsmegye“

Lapvezér:

borsodi és katymári

**Latinovits Pál,**

ny. főispán, orsz. képviselő.



Felelős szerkesztő:

**Pető Lajos.**

A „**Bácsmegye**“ a 850.000 la-  
kost számláló Bács-Bodrog me-  
gyének **legelterjedtebb** lapja.  
Mindenütt található, ahol a me-  
gyei közügyekért érdeklődnek.

A „**Bácsmegye**“ a legalkal-  
masabb hirdetési organum, mert  
a vevőközönség olvassa s így  
a hirdetés eredménnyel jár.

Érdeklődőknek a kiadóhivatal

**BUDAPEST, Teréz-körút 2. sz.**

ad bővebb felvilágosítást.